

3. Голодницький Э. Д. Как получить компанию в наследство. Проблемы наследования корпоративных прав на Украине / Э. Д. Голодницький // Юридическая практика. – 2005. – № 19(385). – С. 24-35.

4. Макаренко А. Как наследовать корпоративные права / А. Макаренко // Юридическая практика. – 2006. – № 9 (427). – С. 42-50.

УДК 347.4(477)(043.2)

Терещенко А. А., студент,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

Як відомо, предметом цивільного права є особисті немайнові та майнові відносини, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників. В свою чергу, майнові відносини регулюються двома інститутами цивільного права: речове право та зобов'язальне право. Останнє регулює відносини, що складаються у зв'язку з передачею майна, наданням послуг, виконанням робіт, заподіянням шкоди або безпідставним придбанням майна.

На сьогоднішній день зобов'язальне право – це не лише сукупність цивільно-правових норм, які характеризують його як статистику, а й реально врегульовані відносини, тобто правовідносини, що склалися між юридично рівними суб'єктами, які мають права та/або обов'язки з приводу окремо визначеного об'єкту (об'єктів), що в своїй сукупності становить підсистему або підгалузь цивільного права. Самі правовідносини характеризують зобов'язальне право як динамічний процес [1].

Зобов'язальне право в своїй сукупності цивільно-правових інститутів має глибоке коріння, що свідчить про розвиток, який пов'язаний із інтересами, потребами і динамікою суспільного життя. Цивільний кодекс України закріпив низку нових цивільно-правових інститутів, що обумовлюються розвитком самого зобов'язального права, яке давно вийшло за межі національного права, а тому постає необхідність дослідження основ механізму регулювання як договірних, так і позадоговірних інститутів.

Актуальність визначається тим, що переважна більшість диспозитивних правовідносин – це цивільно-правові зобов'язання. Майже кожна людина кожний день стає суб'єктом зобов'язання. Починаючи від сплати за проїзд в громадському транспорті (в метро, автобусі тощо), закінчуючи підписанням контрактів між юридичними особами, як приклад договірних відносин, або відшкодуванням шкоди, як приклад недоговірних відносин.

В сучасних умовах важливого значення набуває термінологічний аспект правничої науки. В літературі не витримується категоріальна залежність, що веде до невиправданої тавтології, ерозії виправданих віковою практикою юридичних конструкцій. Наприклад, якщо вже зобов'язання легально визначено видом цивільних правовідносин, то чи варто у подальшому безкінечно повторювати «зобов'язальне правовідношення»? Це не зовсім вірно за канонами категоріального мислення і призводить до «засмічення» професійної термінології, а відтак проблем абстрактного сприйняття правової дійсності (мислення) [4].

Серед проблем сучасного зобов'язального права варто відзначити такі, як переорієнтація його концепції із економічного характеру на особистісний. Досі зобов'язальне право розвивається в доктрині забезпечення майнового обороту. Не відкидаючи цей важливий напрям позитивного регулювання зобов'язань, з огляду на головні пріоритети демократичного суспільства виникла потреба засобами зобов'язального права забезпечити природні та, особливо, конституційні права людини. З'явилась низка зобов'язань, зокрема з негативним змістом, які мало розроблені в науці. Наслідки порушення обов'язку утримуватись від дій, які можуть завдати збитків чи порушити законні інтереси інших осіб, ще недостатньо розроблені у законодавстві, як, наприклад, порушення шумової чи екологічної безпеки людини. Ще складніше вони розв'язуються у судовій практиці [2].

Не менш важливою є проблема гармонізації вітчизняного зобов'язального права із європейським зобов'язальним правом і створення, по суті, наднаціонального зобов'язального права. До цього спонукають гуманітарні та інтеграційні процеси, зокрема економічна глобалізація. Намагання України інтегруватись у європейські структури неодмінно вимагає перегляду її законодавства, в тому числі й цивільного. Його конструкції повинні бути зрозумілі іноземцям, зокрема іноземним інвесторам.

Вона має два рівні: універсалізаційний та адаптаційний. Перший надає змогу враховувати певні особливості регулювання зобов'язань на національному рівні. Другий – заснований на приведенні національного законодавства до законодавства країн Європейського Союзу в рамках Програми адаптації законодавства України до вимог законодавства Європейського Союзу [3].

Досить актуальною є проблема забезпечення єдності позитивного регулювання зобов'язань. Їх універсалізм призводить до того, що на основі цивільних зобов'язань у позитивних законодавствах по суті існують галузеві утворення: господарські зобов'язання із загальними положеннями і

договірних усіченим правом, сімейні зобов'язання, екологічні зобов'язання тощо. Це призводить до ерозії зобов'язального права, безкінечних повторів, а інколи й помилкових законодавчих конструкцій.

Тому, підводячи підсумок, можна сказати про те, що зобов'язальне право як підгалузь цивільного права є широкоспекторною підгалуззю, яка у свою чергу породжує низку важливих питань, вирішення яких як було, так і є актуальним для правників – науковців.

Література

1. Кузнєцова Н. Принципи сучасного зобов'язального права України / Н. Кузнєцова // Українське комерційне право. – 2003. – № 4. – С. 9-17.
2. Майданик Р. Поняття зобов'язання в цивільному праві України / Р. Майданик // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 3. – С. 67-72.
3. Харитонов Є. О. Цивільне право України: Підручник / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova, О. В. Старцев. – Вид. 2, перероб. і доп. – К.: Істина, 2009. – 816 с.
4. Ходико Ю. Проблема визначення об'єкта зобов'язального правовідношення / Ю. Ходико // Вісник прокуратури. – 2008. – № 9. – С. 113-121.

УДК 347.454.3(043.2)

Трохіна Д. Д., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, Україна
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТОРІН ЗА ДОГОВОРОМ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДРЯДУ

Сучасний стан правового регулювання відносин у сфері будівництва нерухомості викликає великий інтерес як з боку теорії цивільного права, так і практичної діяльності. Важливість теми дослідження зумовлена тим, що наявні наукові розробки з цієї проблематики не дають задовільних відповідей на численні питання, що стосуються відносин сторін даного договору, особливо пов'язаних із їх відповідальністю.

Перш ніж перейти до характеристики відповідальності сторін за договором будівельного підряду, слід коротко проаналізувати визначення такого договору та з'ясувати, хто згідно чинного цивільного законодавства України є його сторонами.